

- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
- manbaalar bilan ishlash;
- infografika tuzish;
- chizma-tasviriy modellar (Intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish;
- multimediali taqdimotlar yaratish;
- darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;
- darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;
- ta'lim yo'nalishi/mutaxassislikning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlab chiqarish boshqa turlaridan foydalanish mumkin.

TAVSIYA ETILAYOTGAN MUSTAQIL TA'LIMNING MAVZULARI:

1. Iqtisodiyot nazariyasining fan sifatida shakllanishidagi asosiy oqimlar.
2. Iqtisodiy tizimlar va ularning turli modellari.
3. Qiymatning mehnat nazariyasi va keyingi qo'shilgan miqdor nafliligi nazariyalari.
4. Talab va taklif nazariyasi.
5. Raqobatning mohiyati, shakllari va usullari.
6. Tadbirkorlik kapitali va uning harakati bosqichlari.
7. Ish haqini tashkil etish shakllari va tizimlari.
8. Milliy mahsulotning mazmuni, tarkibiy qismlari va harakat shakllari.
9. Iqtisodiy o'sishning omillari.
10. Iqtisodiy muvozanat, uni ta'minlash shart-sharoitlari va aniqlash usullari.
11. Jahon moliyaviy inqirozining O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri hamda uning oqibatlarining oldini olish va yumshatishga asos bo'lgan omillar.
12. O'zbekistonda 2017-2021 yillarga mo'ljallab qabul qilingan Harakatlar strategiyasining 3-yo'nalishining mazmuni va ahamiyati.
13. O'zbekistonning jahon bozoridagi raqobatdoshligini oshirish va maqolani mustahkamlashga yo'naltirilgan tarkibiy o'zgarishlar va yuksak texnologiyalarga asoslangan zamonaviy tarmoqlar va ishlab chiqarish sohalarni jadal rivojlantirish siyosatini davom ettirish;
14. Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, texnik va texnologik qayta jihozlash, iqtisodiyotning etakchi tarmoqlarini jadal yangilash;
15. Chet el investitsiyalarini keng jalb qilish, xorijiy investorlar uchun yanada qulay sharoitlar yaratish;
16. Infrazivilmani, transport va kommunikatsiya qurilishini kompleks va jadal ravishda rivojlantirish;
17. Ijtimoiy rivojlanish, birinchi navbatda, ta'lim va sog'liqni saqlash sohalarning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash va ularni jihozlash;
18. "Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik yili" davlat dasturini hayotga tatbiq etish;
19. Aholi bandlegini ta'minlash va yangi ish o'rinlarini tashkil qilish muammosini hal etish.

VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Talaba bilish kerak:

- Talaba iqtisodiyot nazariyasi asoslarini; milliy iqtisodiyotning amal qilishi va rivojlanishi qonuniyatlari; makroiqtisodiy darajadagi vaziyatlarni; iqtisodiy jarayonlarning amal qilish xususiyatlarini to'g'risida (tasavvurga ega bo'lish); (bilim)
- talaba iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil qilish usullarini
- qo'llash; iqtisodiy qonunlarni, ilmiy tushunchalarni (kategoriyalarni),
- iqtisodiy muammolar bo'yicha echimlar qabul qilishni bilishi va ulardan foydalanish; (ko'nikma)
- talaba iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish va xulosa chiqarish;

chiqarish omillarining o'zaro bog'liqligi va bir-birining o'rni bosishi. Ishlab chiqarish jarayonining mazmuni va uning iqtisodiy asoslari. Ishlab chiqarishning tarkibiy tuzilishi. Ishlab chiqarish jarayonining ikki tomoni. Ishlab chiqarishning jamiyat hayotidagi ahamiyati. Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatishning o'zaro bog'liqligi. Tovar va xizmatlar nafliligi va qiymatining yaratilishida ishlab chiqarish omillarining roli. Ishlab chiqarishning umumiy va pirovard natijalari. Yalpi ijtimoiy mahsulot. Faktoriy hisob. Oraliq mahsulot, pirovard mahsulot, qo'shilgan mahsulot, sof mahsulot. Zaruriy va qo'shimcha mahsulot. Qo'shimcha mahsulot normasi va massasi. Qo'shimcha mahsulotning zarurligi va ahamiyati. Ishlab chiqarish funksiyasi. Umumiy, o'rtacha va so'nggi qo'shilgan mahsulot. So'nggi qo'shilgan omil umumdorligi. Uumudorlikning pasayib borishi qonuni. Ishlab chiqarish imkoniyatlari tushunchasi. To'la bandlek. Ishlab chiqarish imkoniyatlari chegarasi. Ishlab chiqarish imkoniyatlari egri chizig'i. Muqobil xarajatlar. FTT va ishlab chiqarish imkoniyatlari chegarasining kengayishi. Ishlab chiqarish samaradorligi. Vaqtni tejash qonuni. Mehnat umumdorligi va unga ta'sir qiluvchi omillar. Samaradorlikni belgilovchi ko'rsatkichlar tizimi. Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish omillari. FTTning evolyutsion va revolyutsion shakllari.

3-mavzu. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar. (2 soat)

Ijtimoiy-iqtisodiyot taraqqiyot bosqichlarini bilishga turli xil yondashuvlar: tarixiy-formatsion, madaniylashish (tsivilizatsiya) darajasi, texnika va texnologik darajasi. Iqtisodiy tizimlar o'zgarishi jihatidan yondashuv: jamiyatning ishlab chiqaruvchi kuchlari. Iqtisodiy chiqarish munosabatlari. Ishlab chiqarish usuli. Ijtimoiy-iqtisodiy formatsiya. Sivilizatsiyaning tarixiy rivojlanish tiplari. Sivilizatsiyalarning almashuvi nazariyasi. Ishlab chiqarishning texnologik usuli. Oddiy kooperatsiya, manufaktura va yirik mashinalashgan ishlab chiqarish. Industriyalashgacha bo'lgan jamiyat, industrialashgan jamiyat, yuqori industrialashgan (axborotlashgan) jamiyat. Iqtisodiy tizim tushunchasi. Iqtisodiy tizim modellari: an'anaviy iqtisodiyot, ma'muriy-buyruqbozlik iqtisodiyoti, bozor iqtisodiyoti. Bozor iqtisodiyotining bosqichlari: erkin raqobatga asoslangan va hozirgi zamon bozor iqtisodiyoti.

4-mavzu. Mulkiylik munosabatlari (2 soat)

Mulkiylik munosabatlarining iqtisodiy mazmuni: egalik qilish, foydalanish va tasarruf qilish. Mulkiylik va sub'ekti. Mulkiylikning iqtisodiy va huquqiy jihatlari. Mulkiylikning tasniflanishi. Davlat mulki, jamoa mulki, shaxsiy mulk, xususiy mulk va aralash mulk. Iqtisodiyotni isloh qilishda mulkiylikning o'rni. Mulkiylik shakllari o'zgarishi usullari: milliylashirish, davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashirish. Davlat mulkini xususiylashirishning usullari. O'zbekiston Respublikasida mulkiylikni davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashirish jarayonini amalga oshirish bosqichlari.

5-mavzu. Tovar-pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi va amal qilishining asosidir (4 soat)

Ijtimoiy xo'jalik shakllari. Natural va tovar ishlab chiqarishning belgilari va farqlari. Tovar ishlab chiqarishning vujudga kelishi va rivojlanishi sabablari. Tovar va uning xususiyatlari. Tovarning nafliligi va ayirboshlanish qobiliyati (qiymati). Tovar qiymatining miqdori. Individual va ijtimoiy zaruriy naflilik. Individual va ijtimoiy-zaruriy mehnat sarflari. Ijtimoiy-zaruriy ish vaqti. Mehnatning ikki yoqlama tavsifi: aniq mehnat va abstrakt mehnat. Mehnat umumdorligi va intensivligining tovar qiymati miqdoriga ta'siri. Qiymatning mehnat nazariyasi. Qiymat qonuni. Tovar qiymati va narxining o'zaro farqlanishi shart-sharoitlari. Keyingi qo'shilgan miqdor nafliligi nazariyasi. Umumiy va aniq naflilik. Naflilikning pasayib borishi. Qiymatning mehnat nazariyasi va keyingi qo'shilgan miqdor nafliligi nazariyasining ratsionalistik va evolyutsion kontseptsiyalari. Qiymat shakllari. Pul to'g'risidagi metallistik, nominalistik va miqdoriy nazariyalari. Pulning kelib chiqishi va mazmuni. Pulning nominalistik va evolyutsion kontseptsiyalari. Qiymat asosiy vazifalari: qiymat o'lchovi, muomala vositasi, jamg'arish vositasi, to'lov vositasi. Narxlar o'lchovi (masshtabi). Hozirgi zamon pulining tabiati va mazmuni. Oltin va qog'oz pullarning o'zaro bog'liqligi. Naqd va kredit pullarning xususiyatlari. O'zbekistonda milliy valyuta - so'mning muomalaga kiritilishi

4.

1. Iqtisodiy o'sishning mazmuni, mezonlari va ko'rsatkichlari. Iqtisodiy o'sish sur'ati.
2. Iqtisodiy o'sishning ekstensiv va intensiv turlari.
3. Iqtisodiy o'sishning alohida tomonlarini tavsiflovchi ko'rsatkichlar. Iqtisodiy o'sishning omillari.
4. Iqtisodiy o'sishning keynscha va neokeynscha modellari.
5. Milliy boylik va uning tarkibiy qismlari.

18-mavzu. Iqtisodiyotning siklligi va makroiqtisodiy beqarorlik (2-soat)

Reja:

1. Iqtisodiy rivojlanishdagi normatanoibliklar va ularning namoyon bo'lish shakllari.
2. Iqtisodiyotning siklli rivojlanishi. Iqtisodiy sikl fazalari.
3. Iqtisodiy sikl nazariyalari.
4. Iqtisodiy sikl turlari.
5. Iqtisodiy inqirozning mazmuni, sabablari va turlari.

19-mavzu. Ishchi kuchi, uning bandligi va ishsizlik (2-soat)

Reja:

1. Yalpi ishchi kuchi, uning bandligi va ishsizlik. Ishchi kuchini takror hosil qilish.
2. Ishchi kuchi bozori. Ishchi kuchiga talab va taklif hamda uni aniqlovchi omillar.
3. Ishchi kuchi bandligi to'g'risida turli xil nazariyalar.
4. Ishsizlik va uning turlari.
5. O'zbekistonda ishchi kuchi bandligini ta'minlash va ishsizlarni ijtimoiy himoyalash borasida davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari.

20-mavzu. Moliya tizimi va moliyaviy siyosat (2-soat)

Reja:

1. Moliyaning mazmuni va ahamiyati. Moliyaviy munosabatlarning ob'ektlari va sub'ektlari. Moliyaning vazifalari.
2. Moliya tizimi va uning bo'g'inlari. Davlat budjeti va uning moliyaviy resurslarni shakllantirishdagi ahamiyati.
3. Davlat budjetining daromadlari va xarajatlari hamda uning tarkibi.
4. Bozor iqtisodiyoti sharoitida soliqlar va uning vazifalari.
5. O'zbekistonda soliq tizimining soddalashtirishi va unifikatsiya qilinishi. Soliq sohasini yanada erkinlashtirishning asosiy yo'nalish va natijalari.

21-mavzu. Pul-kredit tizimi (2-soat)

Reja:

1. Pul muomalasi. Pul tizimi va uning tarkibiy qismlari.
2. Pul bozori. Pul taklifi va uning multiplikatori.
3. Inflyatsiya va uning kelib chiqish sabablari. Inflyatsiya turlari.
4. Kreditning mohiyati, vazifalari va turlari. Foiz stavkasi va uning darajasini aniqlovchi omillar.
5. Kredit-pul tizimini davlat tomonidan tartibga solish.

22-mavzu. Banklar va ularning bozor iqtisodiyotidagi roli (2-soat)

Reja:

1. Banklarning iqtisodiy mazmuni. Bank tizimi.
2. Markaziy bank va uning vazifalari. Tijorat banklari va ularning vazifalari.
3. Bank tizimining takomillashirilishi. O'zbekistonda milliy valyutani mustahkamlash siyosatining amalga oshirishi.
4. Milliy valyuta almashuv kursining barqarorligiga erishish.

23-mavzu. Bozor iqtisodiyotini tartibga solishda davlatning iqtisodiy roli (2-soat)

Reja:

1. Iqtisodiyotni tartibga solishning mohiyati va zarurligi.
2. Iqtisodiyotni tartibga solishning klassik, monetaristik, keynscha nazariyalari.
3. Davlatning iqtisodiy o'rni va vazifalari.
4. Davlatning iqtisodiyotni tartibga solishdagi bevosita va bilvosita usullari.

Demping narxlarni qo'llash. Raqobat kurashining zamonaviy shakllari: mahsulot sifatini oshirish, mahsulotni yangilash, xizmat sifati, reklama, servis, marketing va h.k. Monopoliyaning mohiyati va uning vujudga kelishi sabablari. Ishlab chiqarish va kapitalning to'planishi va markazlashuvi. Monopoliyalarning turlari: sof monopoliya, oligopoliya, monopsoniya. Tabiiy monopoliyalar. Legal va sun'iy monopoliyalar. Monopolistik birlashmalar shakllari. Monopoliyalarning afzalliklari va ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari. Davlatning monopoliyaga qarshi tadbirlari. Rivojlangan mamlakatlarda monopoliyaga qarshi siyosat borasidagi tajribalar. Monopoliyaga qarshi qonunchilik. O'zbekistonda raqobat muhitining kuchaytirish borasidagi chora-tadbirlar. Monopoliyaga qarshi qonunchilikning shakllanishi. Monopolistik korxonalarni tartibga solish usullari. Monopoliyaga qarshi siyosatning natijalari. O'zbekistonning jahon bozorida raqobatchilikni oshirish va mavqetni mustahkamlashga yo'naltirilgan tarkibiy o'zgarishlar va yuksak texnologiyalarga asostlangan zamonaviy tarmoqlar va ishlab chiqarish sohalarni jadal rivojlantirish siyosatini davom ettirish. Narxning mohiyati va shakllanish xususiyatlari. Narxning mazmuni va uning ob'ektiv asoslari. Narx to'g'risidagi turli nazariyalar. Tovaridagi ikki xil xususiyatlarining narxlardagi ifodasi. Narxning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar. Bozor iqtisodiyoti sharoitida narxning vazifalari. Narx turlari: ulgurji va chakana narxlar. Nufuzli, demping va dotatsiyalangan narxlar. Shartnomaviy, erkin va tartibga solinuvchi narxlar. Hududiy, milliy va jahon bozori narxlari. Narx diapazoni. Narx partiteti. Narx tashkil topishining bozor mexanizmi. Mukammal raqobat sharoitida narxning shakllanishi xususiyatlari. Sotuvchi va xaridor narxlari. Monopoliya sharoitida narxning shakllanishi. Ommaviy taklif bo'yicha narx o'zgarishi. Monopoliya sharoitida narxning shakllanishi. Ommaviy talab bo'yicha narx o'zgarishi. Oligopoliya sharoitida narxning shakllanishi. "Ergashish" va "inkor etish" holatlari. Narx bo'yicha etakchilik. Narx siyosati va uning O'zbekistonda amalga oshirilish xususiyatlari. Narxlarni erkinlashtirish yo'llari va bosqichlari.

10-mavzu. Tadbirkorlik faoliyati. (2 soat)

Tadbirkorlik faoliyatining mazmuni. Tadbirkorlik faoliyati nazariyasining rivojlanish bosqichlari. Tadbirkorlik faoliyatining mohiyati va rivojlanish shart-sharoitlari. Tadbirkorlik faoliyatining shakllari: davlat, jamoa, xususiy, aralash va boshqa hosila shakllari. Kooperativ, xususiy va yakka tartibdagi tadbirkorlik. Korxonalar tadbirkorlik faoliyatining asosiy va boshlang'ich bo'g'inlari. Korxonalar faoliyatining tashkil qilinishi. Aksiyadorlik jamiyati va aksiyadorlik kapitali. Aksiya va uning turlari. Aksiya kursi. Dividend va ta'sislar foydasi. Nazorat paketi. Obligatsiyalar. Marketing, uning maqsadi, vazifalari va tamoyillari. Menjement — korxonalarni boshqarish tizimi sifatida. Menjementning asosiy maqsadi va vazifalari. O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning yanada erkinlashtirilishi va rag'batlantirilishi.

11-mavzu. Tadbirkorlik kapitali va uning aylanishi. (2 soat)

Tadbirkorlik kapitalining mohiyati. Tadbirkorlik kapitali va uning harakatidagi ikki tomonlama xususiyatining namoyon bo'lishi. Tadbirkorlik kapitalining funktsional shakllari: pul, umumiy kapital va tovar. Kapitalning harakat bosqichlari. Tadbirkorlik kapitali turli shakllarning doiraviy aylanishi. Tadbirkorlik kapitalining aylanishi. Asosiy va aylanna kapital, ularning farqi belgilari. Kapitalning aylanish vaqti va tezligi. Asosiy kapitalni takror ishlab chiqarish: jismoniy, ma'naviy va iqtisodiy eskirishi va qayta tiklanishi. Amortizatsiya va uning normasi. Jadallashgan amortizatsiya. Asosiy va aylanna kapitaldan foydalanish samaradorligi va uning ko'rsatkichlari. Asosiy kapitaldan foydalanish samaradorligini oshirish yo'llari.

12-mavzu. Korxonalar (firma) xarajatlari va foydasi. (2 soat)

Ishlab chiqarish xarajatlarni tadqiq etishdagi yondashuvlar. Ijtimoiy ishlab chiqarish xarajatlari. Korxonalar ishlab chiqarish xarajatlari. Ishlab chiqarish xarajatlarning mazmuni tarkibi va turlari. Bevosita ishlab chiqarish xarajatlari va muomala xarajatlari. Ijtimoiy va tashqi xarajatlari. Me'yordagi foyda. Doimiy va o'zgaruvchi xarajatlari. Doimiy, o'zgaruvchi va umumiy (yalpi) xarajatlarning grafikdagi tasviri. O'rtacha va umumiy xarajatlari. O'rtacha

1. Ijtimoiy xo'jalik shakllari. Natural va tovar ishlab chiqarishning belgilari va farqlari.
2. Tovar ishlab chiqarishning vujudga kelishi va rivojlanishi sabablari. Tovar va uning xususiyatlari.
3. Qiymatning mehnat nazariyasi. Qiymat qonuni.
4. Pulning kelib chiqishi va mazmuni.
5. O'zbekistonda milliy valyuta – so'mning muomalaga kiritilishi bosqichlari va ularning ahamiyati.

6-mavzu. Bozor iqtisodiyotining mazmuni va amal qilishi (2-soat)

Reja:

1. Bozor iqtisodiyotining mazmuni va uning rivojlanishi.
2. Klassik va hozirgi zamon bozor iqtisodiyoti, ularning umumiy tomonlari va farqlari.
3. Zamonaviy bozor xo'jaligi modellari.
4. Bozor iqtisodiyotining afzalliklari va ziddiyatlari.
5. Bozorning mazmuni va asosiy belgilari. Bozor mexanizmi, bozorning ob'ektlari, sub'ektlari. Bozorning vazifalari va turkumlanishi. Bozor infratuzilmasi.

7-mavzu. Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari (2-soat)

Reja:

1. Bozor iqtisodiyotiga o'tish davrining mazmuni.
2. Bozor iqtisodiyotiga o'tish yo'llari.
3. Bozor iqtisodiyotiga o'tishning o'zbek modeli, uning tamoyillari va xususiyatlari.
4. Iqtisodiy islohotlarning mazmuni. O'zbekistonda iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish konseptsiyasi va strategiyasi.
5. Iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari.

8-mavzu. Talab va taklif nazariyasi. Bozor muvozanati (2-soat)

Reja:

1. Talab tushunchasi, individual va bozor talabi. Talab qonuni. Talab egri chizig'i.
2. Talab miqdoriga ta'sir qiluvchi omillar.
3. Taklif tushunchasi, taklif qonuni, taklif egri chizig'i. Taklif miqdoriga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.
4. Iqtisodiy resurslarga talab va taklifning xususiyatlari. Bozor muvozanati
5. Iste'molchi xatti-harakati nazariyasi.

9-mavzu. Raqobat va monopoliya (4-soat)

Reja:

1. Raqobatning mohiyati va ob'ektiv asoslari. Raqobatning vazifalari, turlari, shakllari va usullari
2. Monopoliyaning mohiyati va uning vujudga kelishi sabablari. Monopoliyalarning turlari
3. Monopoliyalarning afzalliklari va ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari.
4. Davlatning monopoliyaga qarshi tadbirlari. Rivojlangan mamlakatlarda monopoliyaga qarshi siyosat borasidagi tajribalar
5. Monopoliyaga qarshi qonunchilik. O'zbekistonda raqobat muhitining kuchaytirish borasidagi chora-tadbirlar.

10-mavzu. Narxning mohiyati va shakllanish xususiyatlari (2-soat)

Reja:

1. Narxning mohiyati va shakllanish xususiyatlari, narxning mazmuni va uning ob'ektiv asoslari. Narx to'g'risidagi turli nazariyalar.
2. Narxning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar.
3. Bozor iqtisodiyoti sharoitida narxning vazifalari. Narx turlari
4. Narx tashkil topishining bozor mexanizmi. Monopoliya sharoitida narxning shakllanishi.
5. Narx siyosati va uning O'zbekistonda amalga oshirilish xususiyatlari. Narxlarini erkinlashtirish yo'llari va bosqichlari.

11-mavzu. Tadbirkorlik faoliyati (2-soat)

"xarajatlar-natijalar" modeli. "Nol darajadagi iqtisodiy o'sish" kontseptsiyasi. Milliy boylik va uning tarkibiy qismlari. Moddiy-buyumlashgan, nomoddiy (intellektual) va tabiiy boylik. Mamlakatning iqtisodiy salohiyati. O'zbekistonning iqtisodiy salohiyatdan samarali foydalanishi va iqtisodiy o'sish muammolari. Iqtisodiy o'sish samaradorligini ta'minlashda tabiiy, moddiy va moliyaviy resurslardan tejab-tergab foydalanishning ahamiyati.

16-mavzu. Iqtisodiyotning siklligi va makroiqtisodiy beqarorlik (2 soat)

Iqtisodiy rivojlanishdagi nomutanosibliklar va ularning namoyon bo'lish shakllari. Iqtisodiyotning sikllik rivojlanishi. Iqtisodiy sikl fazalari. Sikllik tebranishlar. Iqtisodiy sikl nazariyalari. Eksternal va internal nazariyalar. Sof monetar nazariya. Yetarlilikka iste'mol qilmaslik nazariyasi. Jamg'arish nazariyasi. Psixologik nazariya. Iqtisodiy sikl turlari. Iqtisodiy inqirozning mazmuni, sabablari va turlari. Pul-kredit sohasidagi inqiroz, valyuta inqirozi, birja inqirozi, ekologik inqiroz, tarmoqlar inqirozi, tarkibiy inqiroz, agrar inqiroz. Davriy, oraliq, nomutazam inqirozlar. O'rtiqcha ishlab chiqarish va taqchil ishlab chiqarish inqirozlari. Yalpi ishchi kuchi, uning bandligi va ishsizlik yalpi ishchi kuchining ijtimoiy-iqtisodiy mazmuni. Ishchi kuchini takror hosil qilish. Yalpi ishchi kuchining miqdori va sifat jihatidan aniqlanishi. FTI ishchi kuchining sifat jihatidan takomillashuviga ta'siri. Nufus qonuni. Aholining tabiiy o'sishi. Ishchi kuchi migratsiyasi va uning shakllari. Ishchi kuchi bozori. Ishchi kuchiga talab va taklif hamda uni aniqlovchi omillar. Ishchi kuchining qiymati. Ishchi kuchi bozorining ijtimoiy-iqtisodiy xususiyatlari. Phillips egri chizig'i. Ishchi kuchining ayrim sohalardan bo'shishi va uni qayta taqsimlashning bozor mexanizmi. Ishchi kuchi bandligi to'g'risida turli xil nazariyalar. Neoklassik, keynscha, monetaristik, institutsional-sotsiologik maktab kontseptsiyalari. Shartnomaga asoslangan bandlik nazariyasi. Moslashuvchan ishchi kuchi bozori kontseptsiyasi. Ishsizlik va uning turlari. Friktsion, tarkibiy va sikllik ishsizlik. Institutsional, texnologik, hududiy, yashirin, turg'un ishsizlik. Ishsizlikning tabiiy darajasi. Ishsizlik darajasi va uni aniqlash. Ishsizlikning iqtisodiy va ijtimoiy oqibatlari. A. Ouken qonuni. Ishsizlik va inflyatsiyaning o'zaro bog'liqligi. O'zbekistonda ishchi kuchi bandligini ta'minlash va ishsizlarni ijtimoiy himoyalash borasida davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari.

17-mavzu. Moliya tizimi va moliyaviy siyosat. (2 soat)

Moliyaning mazmuni va ahamiyati. Moliyaviy munosabatlarning ob'ektlari va sub'ektlari. Moliyaning vazifalari. Moliya tizimi va uning bo'g'inlari. Davlat budgeti va uning moliyaviy resurslarni shakllantirishdagi ahamiyati. O'zbekiston Respublikasi davlat budgetining tuzilishi. Davlat budgetining daromadlari va xarajatlari hamda uning tarkibi. Budget taqchilligi va davlat qarzlari, ularning iqtisodiyotga ta'siri. Davlat Ichki qarzi. Davlat krediti. Davlat tashqi qarzi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida soliqlar va uning vazifalari. Soliq solish tamc o'yinlari. Soliq imtiyozlari. Soliqlarning turkumlanishi. I. after egri chizig'i. Soliq yuki va uning darajasini aniqlash. Moliyaviy siyosat. Fiskal (soliq-budget) siyosat. O'zbekistonda soliq tizimining soddalashtirilishi va unifikatsiya qilinishi. Soliq sohasini yanada erkinlashtirishning asosiy yo'nalish va natijalari.

18-mavzu. Pul-kredit tizimi. (2 soat)

Pul muomalasi. Pul tizimi va uning tarkibiy qismlari. Muomala uchun zarur bo'lgan pul miqdorini aniqlash va unga ta'sir etuvchi omillar. Pul muomalasi qonunlari. Pulning aylanish tezligi. Pul miqdorini aniqlashga turlicha yondashuvlar. Pul agregatlari. Pul bozori. Pul taklifi va uning multiplikatori. Pulga talab. Inflyatsiya va uning kelib chiqish sabablari. Inflyatsiya darajasi va sur'ati. Talab va taklif inflyatsiyasi. Inflyatsiya turlari: o'rmonlab boruvchi, jadal va giperinflyatsiya. Inflyatsiyaning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari. Davlatning inflyatsiyaga qarshi siyosati. Kreditning mohiyati, vazifalari va turlari. Kredit munosabatlarning ob'ektlari va sub'ektlari. Kredit resurslarining manbalari. Kredit berish tamoyillari. Foiz stavkasi va uning darajasini aniqlovchi omillar. Kredit-pul tizimini davlat tomonidan tartibga solish.

19-mavzu. Banklar va ularning hozir iqtisodiyotidagi roli (2 soat)

Banklarning iqtisodiy mazmuni. Bank tizimi. Markaziy bank va uning vazifalari. Tijorat banklari va ularning vazifalari. Bank operatsiyalari va bank foydasining hosil bo'lishi. Bank

tizimining takomillashtirilishi. O'zbekistonda milliy valyutani mustahkamlash siyosatining amalga oshirilishi. So'ninmg xatid quvvatini oshirib borish va barqarorligini ta'minlash. Inflyatsiyaga qarshi aniq o'ylangan siyosat o'tkazish. Pul miqdorining o'sishini tovarlar va xizmatlar miqdorining tegishli darajada o'sishi bilan bog'lab olib borish. Milliy valyuta almashuv kursining barqarorligiga erishish.

20-mavzu. Bozor iqtisodiyotini tartibga solishda davlatning iqtisodiy roli. (2 soat)

Iqtisodiyotni tartibga solishning mohiyati va zarurligi. Iqtisodiyotni tartibga solishning klassik, monetaristik, keynscha nazariyalari. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi. Davlatning iqtisodiy o'rimi va vazifalari: bozor munosabatlari qatnashchilarini huquqiy himoyalash, raqobatchilik muhitini vujudga keltirish, resurslar, mahsulotlar va daromadlarni qayta taqsimlash. Iqtisodiyotning va pul muomalasining barqarorligini ta'minlash; tashqi iqtisodiy faoliyatni tartibga solish. Fan-texnika taraqqiyoti, tarkibiy, ijtimoiy va mintaqaviy siyosatni amalga oshirishda davlatning o'rimi. Davlatning iqtisodiyoti tartibga solishdagi bevosita va bilvosita usullari. Iqtisodiyotning davlat sektori va uning chegaralari. Davlat buyurtmalari va davlat xaridlari. Iqtisodiyotni bevosita tartibga solishning ma'muriy vositalari. Pul-kredit siyosati. Monetlar siyosati. Budget siyosati. Davlat iqtisodiy dasturlari. Tashqi iqtisodiy usullari. Hozirgi davrdagi jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida davlatning iqtisodiyoti tartibga solishdagi rolga qarashlarning o'zgarishi.

21-mavzu. Aholi daromadlari va davlatning ijtimoiy siyosati. (2 soat)

Aholi daromadlari, ularning turlari va shakllanish manbalari. Nominal va real daromad. Daromadlarning tashabhoqlanish sabablari va omillari. Turmush darajasi va sifati. Turmush darajasi va qashshoqlanish ko'rsatkichlari. O'ila budgeti daromadlar va xarajalar tarkibi. Farovonlikning eng quyi chegarasi. Turmush tarz. Daromadlar tengsizligi va uning darajasini aniqlash. Lorents egri chizig'i. Ditsel va Jini ko'effitsientlari. Bozor iqtisodiyoti sharoitida daromadlar tengsizligini keltirib chiqaruvchi umumiy omillar. Daromadlarni davlat tomonidan qayta taqsimlash g'oyasi, maqsadi va dastaklari. Ijtimoiy to'lovlar. Ijtimoiy siyosat. O'zbekiston bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida aholini ijtimoiy himoyalashning asosiy yo'nalishlari. Daromadlarning eng kam va o'rta darajasini muntazam oshirib borish. Ichki iste'mol bozorini himoya qilish. Aholining kam ta'minlangan tabaqalarini ijtimoiy himoyalash va qo'llab-quvvatlash. Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishda sifat jihatidan yangi bosqichga o'tilishi.

22-mavzu. Jahon xo'jaligi va uning evolyutsiyasi. (2 soat)

Jahon xo'jaligining tashkil topishi, bosqichlari va asosiy belgilari. Jahon xo'jaligi sub-ekklari. Jahon mamlakatlarning iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlari. Ishlab chiqarishning baymalmillashuvi. Xalqaro mehnat taqsimoti. Iqtisodiy o'zaro bog'liqlikning o'sishi va bevosita xalqaro ishlab chiqarishning shakllanishi. Iqtisodiyotning baynalmillashuvda FTT va transmilliy kapitalning o'rimi. Globallashtiruv jarayonining mohiyati va asosiy yo'nalishlari. Jahon xo'jaligi globallashtiruv jarayonlarning ziddiyati tomonlari. Turli mamlakatlardagi iqtisodiy rivojlanishning bir tekisda bormasligi. Boy va qashshoq mamlakatlar o'rtasidagi farqning kucayishi. Ekologik talokat tahdidlarining kuchayib borishi. Turli mamlakatlarda aholi soni o'zgarishining farqlanishi. Hozirgi davrdagi jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozining vujudga kelishiga globallashtiruv jarayonlarining ta'siri.

23-mavzu. Xalqaro iqtisodiy munosabatlarning mazmuni va shakllari. (2 soat)

Xalqaro iqtisodiy munosabatlarning mazmuni va shakllari. Kapitalning xalqaro harakati. Ishchi kuchining xalqaro migratsiyasi. Fan-texnika yutuqlarining xalqaro ayirboshtanishi. Jahon Infratuzilmasining rivojlanishi. Jahon xo'jaligi aloqalarini xalqaro tartibga solish. Moliya, valyuta va kredit, jahon savdosi sohalaridagi tartibga soluvchi tuzilmalar. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi. Xalqaro iqtisodiy integratsiya jarayonlari to'g'risidagi turlicha nazariyalar va ularning asosiy yo'nalishlari. Xalqaro iqtisodiy integratsiyaning mazmuni. Xalqaro iqtisodiy integratsiyaning asosiy shakllari. Xalqaro iqtisodiy integratsiya jarayonini taqozo qiluvchi omillar. Jahondagi asosiy integratsion guruhlarning amal qilish xususiyatlari.

24-mavzu. Jahon bozori. (2 soat)

Ochiq iqtisodiyot va uning o'ziga xos belgilari. Xalqaro valyuta va kredit o'rnatilishi. Jahon bozori. Jahon bozori. Xalqaro ustunlik va qiyyosiy munosabatlari. Xalqaro savdo to'g'risidagi turli xil nazariyalar. Mullaq ustunlik va qiyyosiy munosabatlari. Xeksher-Olin-Samuelson modeli. Ishlab chiqarish omillari ustunlik nazariyalari. Xeksher-Olin-Samuelson modeli. Muqobil xarajalar modeli. To'varning nisbatning ustunlik nazariyasi. Ishchi kuch malakasi modeli. Ekspor va import, ular o'rtasidagi nisbatning nazariyasi. Xalqaro savdoning mazmuni. Ekspor va import, ular o'rtasidagi nisbatning nazariyasi. Xalqaro savdoning ko'effitsientini Ekspor kvotasi. Ekspor va import, ular o'rtasidagi nisbatning nazariyasi. Taqoslama ekspor ixtisoslashuvi ko'effitsientini Ekspor kvotasi. Ekspor va import, ular o'rtasidagi nisbatning nazariyasi. Xalqaro savdoning ko'effitsientini Ekspor kvotasi. Ekspor va import, ular o'rtasidagi nisbatning nazariyasi. Xalqaro savdoning ko'effitsientini Ekspor kvotasi. Ekspor va import, ular o'rtasidagi nisbatning nazariyasi. Xalqaro savdoning ko'effitsientini Ekspor kvotasi. Ekspor va import, ular o'rtasidagi nisbatning nazariyasi.

25-mavzu. Xalqaro valyuta va kredit munosabatlari. (2 soat)

Xalqaro valyuta-kredit munosabatlari. Milliy va xalqaro valyuta tizimi. Jahon valyuta tizimining rivojlanish bosqichlari: oltin standart, oltin-devizli va suzib yuruvchi valyuta tizimi. Valyuta kursi va unga ta'sir ko'rsatuvchi omillar. Xarid qilish layoqati partietti nazariyasi.

III. AMALIY MASHG'ULOTLAR BUYICHA KO'RSATMA VA TAVSIYALAR

III.1. Amaliy mashg'ulotlar buyicha ko'rsatma va tavsiyalar (2-soat)

1-mavzu. Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti va bilish usullari (2-soat)

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Reja: 1-mavzu. Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti va bilish usullari (2-soat)

1. Iqtisodiyot tushunchasi va uning qamrov jihatidan turlari. Iqtisodiy faoliyatning mazmuni va turlari.

2. Ehtiyojlarning mazmuni va ularning turkulamlashi. Iqtisodiy resurslarning mazmuni va turlari.

3. Iqtisodiyotga oid bilimlarning shakllanishi va rivojlanishi.

4. Iqtisodiyot nazariyasi fanining vazifalari. Iqtisodiy qonunlar va kategoriyalari.

5. Iqtisodiy hodisa va jarayonlarni o'rganish usullari.

Reja: 2-mavzu. Ishlab chiqarish jarayoni va uning natijalari (2-soat)

1. Ishlab chiqarish omillari va ularning turkulamlashiga turlicha yondashuvlar.

2. Ishlab chiqarish jarayonining mazmuni va uning iqtisodiy asoslari.

3. Ishlab chiqarish imkoniyatlari tushunchasi.

4. Ishlab chiqarish imkoniyatlari tushunchasi.

5. Mehnat unumdorligi va unga ta'sir qiluvchi omillar. Samaradorlikni belgilovchi ko'rsatkichlar tizimi.

Reja: 3-mavzu. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar (2-soat)

1. Ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot bosqichlarni bilishga turli xil yondashuvlar.

2. Ijtimoiy-iqtisodiy formatsiya. Sivilizatsiyaning tarixiy rivojlanish iplari.

3. Ishlab chiqarishning texnologik usuli. Oddiy kooperatsiya, manufaktura va mashinalashgan ishlab chiqarish.

4. Iqtisodiy tizim tushunchasi. Iqtisodiy tizim modellari.

5. Iqtisodiy tizim tushunchasi. Iqtisodiy tizim modellari.

Reja: 4-mavzu. Mulchilik munosabatlari (2-soat)

1. Mulchilik munosabatlarning iqtisodiy mazmuni.

2. Mulchilik munosabatlarning iqtisodiy va huquqiy jihatlari.

3. Mulchilik munosabatlarning iqtisodiy va huquqiy jihatlari.

4. O'zbekiston Respublikasida mulchilikni davlat tasarrufidan chiqarish va xususlashtirish jarayonini amalga oshirish bosqichlari.

Reja: 5-mavzu. Tovar-pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi

1. Tovar-pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi.

2. Tovar-pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi.

3. Tovar-pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi.

4. Tovar-pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi.

5. Tovar-pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi.

xarajatlarining egri chiziqlari. So'ngi qo'shilgan xarajatlar tushunchasi. Qisqa va uzoq muddatli davrda ishlab chiqarish xarajatlari. Korxonalar (firma) ning pul tushumlari va foydasi. Foydaning tarkib topish bosqichlari. Tannarx. Foyda miqdoriga ta'sir ko'rsatuvchi omillar. Mahsulot qiymati tarkibi. Yalpi foydaning taqsimlanishi. Ish haqi va mehnat munosabatlari. Yaratilgan mahsulot va daromadlarning taqsimlanishi tamoyillari. Ish haqi to'g'risida turlicha nazariyalar. Ish haqining iqtisodiy mazmuni. Nominal va real ish haqi. Real ish haqining darajasi va o'zgarishiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.

13-mavzu. Milliy iqtisodiyot va uning makroiqtisodiy o'lchamlari. (2 soat)

Yalpi milliy mahsulot va uning harakat shakllari. O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining e'lon qilinishi va milliy iqtisodiyotning shakllanishi. Milliy iqtisodiyotning mazmuni va uning tuzilishi. Makroiqtisodiyot Makroiqtisodiy tahlil va uning vazifalari. Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar. Ijtimoiy takror ishlab chiqarish. Milliy mahsulotning iqtisodiy mazmuni va uning harakat shakllari. Yalpi milliy mahsulot va yalpi ichki mahsulot. Nominal va real yalpi ichki mahsulot. Narx indeksi. Yalpi ichki mahsulotning tarkibiy tuzilishi. Sof milliy mahsulot, milliy daromad va shaxsiy daromad. Xufiyona iqtisodiyot, uning o'lchamlari va namoyon bo'lish shakllari. Milliy hisoblar tizimi. YalMni hisoblashga qo'shilgan qiymatlar bo'yicha yondashuv. YalMni hisoblashga sarf-xarajalar bo'yicha yondashuv. Uy xo'jaliklarining iste'mol sarflari. investitsion sarflar. Davlat sarflari. Chet elliklarning sarflari. YalMni hisoblashga daromadlar bo'yicha yondashuv. Yalpi talab va yalpi taklif. Yalpi talab tushunchasi va uning tarkibi. Yalpi talab egri chizig'i. Yalpi talab miqdoriga ta'sir etuvchi omillar. Iste'mol sarflaridagi o'zgarishlar, investitsion sarflar, davlat sarflari, sof eksportdagi o'zgarishlar. Yalpi taklif tushunchasi va uning tarkibi. Yalpi taklif egri chizig'i. Iste'mol, jamg'arma va investitsiyalar. Iste'molning mazmuni va uning turlari. Iste'mol fondi va iste'mol sarflari. Jamg'arma va uning maqsadi. Iste'mol va jamg'arma o'rtasidagi nisbatning o'zgarishi. Iste'mol va jamg'arma hajriga daromaddan tashqari ta'sir jamg'arma funksiyasi. Iste'mol va jamg'arma o'rtasidagi daromadning o'zgarishi. Iste'mol va jamg'armaga o'rtacha va keyingi qo'shilgan moyillik. ko'rsatuvchi omillar. Iste'mol va jamg'armaga o'rtacha va keyingi qo'shilgan moyillik.

14-mavzu. Milliy iqtisodiyotning nisbatlari va muvozanati. (2 soat)

Iqtisodiy muvozanat tushunchasi. Umumiy iqtisodiy va xususiy muvozanat. Turg'un va muttasil rivojlanib boruvchi muvozanatlik. Iqtisodiy muvozanat darajasini aniqlash usullari. Yalpi sarflar va ishlab chiqarish hajmini taqqoslash usuli. Rettsession va inflyatsion farq. Jamg'arma va investitsiyalarni taqqoslash usuli. Multiplikator samarasi. Akselerator samarasi. "Tejamkorlik paradoksi". Iqtisodiy mutanosiblik va uning turlari. Mutanosibliklarning tasniflanishi. Mutanosibliklarni ta'minlash orqali milliy ishlab chiqarishning muvozanatli rivojlanirish maqsadlari. O'zbekistonda iqtisodiyotni tarkibiy o'zgartirish, diversifikatsiyalash modernizatsiyalash asosida mutanosibli rivojlantirilishi. Makroiqtisodiy barqarorlashirish siyosatini amalga oshirish natijalari. Iqtisodiyot ichki tuzilishidagi o'zgarishlar. Innoatsion texnologiyalarni joriy qilish bo'yicha maqsadli loyihalarni o'z ichiga oluvchi uzoq muddatli dasturlarning ahamiyati. Investitsiyalarning mazmuni va vazifalari. Investitsiyalarning manbalari va tuzilishi. Investitsiyalarga sarflar darajasini belgilovchi omillar. Yalpi va sof investitsiyalar. Yalpi investitsiya va amortizatsiya nisbati o'zgarishining iqtisodiyotga ta'siri. Jamg'arma va investitsiya o'rtasidagi nisbat. Jamg'arma va investitsiya o'rtasidagi muvozanatning klassik va keynscha modellari, ular o'rtasidagi farqlar. O'zbekistonda Investitsion faoliyatni ta'minlash va uning shart-sharoitlari.

15-mavzu. Iqtisodiy o'sish va milliy boylik. (2 soat)

Iqtisodiy o'sishning mazmuni, mezonlari va ko'rsatkichlari. Iqtisodiy o'sish sur'ati. «70 miqdori qoidasi». Iqtisodiy o'sishning ekstensiv va intensiv turlari. Iqtisodiy o'sishning alohida tomonlarni ta'riflovchi ko'rsatkichlar. Iqtisodiy o'sishning omillari. Yalpi talab va yalpi taklifning iqtisodiy o'sishga ta'siri. Iqtisodiy o'sishni belgilovchi xususiy ko'rsatkichlar. Keyingi qo'shilgan ishlab chiqarish omillari unumdorligi ko'rsatkichlari. Real mahsulot o'sishini aniqlab beruvchi omillar. Iqtisodiy o'sishning keynscha va neokaynscha modellari. Kobb-Duglas modelining mazmuni. R.Xarrod va E.Domar modellari. V.Leontevning

Reja:

1. Tadbirkorlik faoliyatining mazmuni. Tadbirkorlik faoliyatining mohiyati va rivojlanish shart-sharoitlari.
2. Tadbirkorlik faoliyatining shakllari.
3. Aksiyadorlik jamiyati va aksiyadorlik kapitali. Aksiya va uning turlari.
4. Marketing, uning maqsadi, vazifalari va tamoyillari. Menajmentning asosiy maqsadi va vazifalari.
5. O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning yanada erkinlashirilishi va rag'batlantirilishi.

12-mavzu. Tadbirkorlik kapitali va uning aylanishi (2-soat)

Reja:

1. Tadbirkorlik kapitalining mohiyati. Tadbirkorlik kapitali va uning harakatidagi ikki tomonlama xususiyatning namoyon bo'lishi.
2. Tadbirkorlik kapitalining aylanishi. Asosiy va aylanma kapital.
3. Asosiy kapitalni takror ishlab chiqarish. Amortizatsiya va uning normasi.
4. Asosiy va aylanma kapitaldan foydalanish samaradorligi va uning ko'rsatkichlari. Asosiy kapitaldan foydalanish samaradorligini oshirish yo'llari.

13-mavzu. Korxonalar (firma) xarajatlari va foydasi (2-soat)

Reja:

1. Ishlab chiqarish xarajatlarining mazmuni, tarkibi va turlari.
2. O'ziga va uzoq muddatli davrda ishlab chiqarish xarajatlari.
3. Korxonalar (firma) ning pul tushumlari va foydasi. Foydaning tarkib topish bosqichlari. Tannarx. Foyda miqdoriga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.
4. Ish haqi to'g'risida turlicha nazariyalar. Ish haqining iqtisodiy mazmuni.

14-mavzu. Milliy iqtisodiyot va uning makroiqtisodiy o'lchamlari (2-soat)

Reja:

1. Yalpi milliy mahsulot va uning harakat shakllari.
2. Milliy iqtisodiyotning mazmuni va uning tuzilishi. Makroiqtisodiyot.
3. Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar.
4. Milliy mahsulotning iqtisodiy mazmuni va uning harakat shakllari.
5. Yalpi ichki mahsulotni hisoblash usullari.

15. Yalpi talab va yalpi taklif. Iste'mol, jamg'arma va investitsiyalar (2-soat)

Reja:

1. Yalpi talab va yalpi taklif. Yalpi talab tushunchasi va uning tarkibi. Yalpi talab egri chizig'i. Yalpi talab miqdoriga ta'sir etuvchi omillar.
2. Yalpi taklif tushunchasi va uning tarkibi. Yalpi taklif egri chizig'i.
3. Iste'mol, jamg'arma va investitsiyalar. Jamg'arma va investitsiya o'rtasidagi farqlar. Klassik va keynscha modellari, ular o'rtasidagi farqlar.
4. Investitsiyalarning manbalari va tuzilishi. Investitsiyalarga sarflar darajasini belgilovchi omillar.
5. O'zbekistonda investitsion faoliyatni ta'minlash va uning shart-sharoitlari.

16-mavzu. Milliy iqtisodiyotning nisbatlari va muvozanati (2-soat)

Reja:

1. Iqtisodiy muvozanat tushunchasi.
2. Iqtisodiy mutanosiblik va uning turlari.
3. O'zbekistonda iqtisodiyotni tarkibiy o'zgartirish, diversifikatsiyalash modernizatsiyalash asosida mutanosibli rivojlantirilishi.
4. Makroiqtisodiy barqarorlashirish siyosatini amalga oshirish natijalari.
5. Iqtisodiyot ichki tuzilishidagi o'zgarishlar. Innoatsion texnologiyalarni joriy qilish bo'yicha maqsadli loyihalarni o'z ichiga oluvchi uzoq muddatli dasturlarning ahamiyati.

17-mavzu. Iqtisodiy o'sish va milliy boylik (2-soat)

Reja:

bosqichlari va ularning ahamiyati. Milliy valyuta barqarorligini oshirish vazifalarini hal etish borasidagi dasturlar.

6-mavzu. Bozor iqtisodiyotining mazmuni va amal qilishi (2 soat)

Bozor iqtisodiyotining mazmuni va uning rivojlanishi. Bozor iqtisodiyotining sub'ektlari: uy xo'jaliklari, tadbirkorlik sektori, davlat sektori va bank. Bozor iqtisodiyotining asosiy belgilari. Bozor tizimining o'z-o'zini tartibga soluvchi mexanizmi. Klassik va hozirgi zamon bozor iqtisodiyoti, ularning umumiy tomonlari va farqlari. Zamonaviy bozor xo'jaligi modellari. Bozor iqtisodiyoti sharoitida doimiy muammolarni hal qilish va resurslardan samarali foydalanish yo'llari. Bozor iqtisodiyotining afzalliklari. Resurslarni taqsimlashning samaradorligi. Iqtisodiy faoliyat va tanlov erkinligi. Iqtisodiy sub'ektlar harakatining ta'minlashi. Bozor iqtisodiyotining boshqa ijobiy jihatlari. Bozor iqtisodiyotining asosiy ziddiyatlari va salbiy jihatlari. "Bozor" va "bozor iqtisodiyoti" tushunchalarining o'zaro farqlanishi. Bozorning mazmuni va asosiy belgilari. Bozor mexanizmi. Bozorning ob'ektlari va sub'ektlari. Bozorning vazifalari. Bozorning turkumlanishi. Resurslar, mahsulotlar va daromadlarning doraviy aylanishi. Bozor infratuzilmasi. Bozor infratuzilmasi muassasalarini guruhlash yo'nalishlari. Bozor infratuzilmasi tarkibi.

7-mavzu. Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari (2 soat)

Bozor iqtisodiyotiga o'tish davrining mazmuni. Bozor iqtisodiyotiga o'tish — barcha mamlakatlarga xos umumiy jarayon. Bozor iqtisodiyotiga o'tish yo'llari. Bozor iqtisodiyotiga o'tishning revolyutsion va evolyutsion shakllari. Ma'muriy-buyruqbozlikka asoslangan iqtisodiyotdan bozor iqtisodiyotiga o'tishning xususiyatlari. O'tish davrida bozor iqtisodiyotini shakllantirishning asosiy yo'nalishlari. O'tish davri iqtisodiyotining asosiy belgilari. Bozor iqtisodiyotiga o'tishning milliy modellari. Bozor iqtisodiyotiga o'tishning o'zbek modeli, uning tamoyillari va xususiyatlari. O'zbek modelida hozirgi davrdagi jahon moliyaviy iqtisodiy inqirozining salbiy ta'sirlardan himoya vositasining mujassamlashtirilishi. O'zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o'tishning bosqichlari. Iqtisodiy islohotlarning mazmuni. O'zbekistonda iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish kontsepsiyasi va strategiyasi. Iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari. Iqtisodiy islohotlarning bosqichlari va ularning vazifalari. O'zbekistonda islohotlarni chuqurlashtirish va iqtisodiyotni erkinlashtirishning asosiy yo'nalishlari. O'zbekistonda milliy taraqqiyot bosqichlari. Dastlabki bosqichning mazmuni va vazifalari. Ularni amalga oshirish orqali erishilgan natijalar. Ikkinchi bosqich — faol demokratik yangilanishlar va mamlakatni modernizatsiya qilish davrining vazifalari. Modernizatsiyalash jarayonining mazmuni va ahamiyati. Modernizatsiyalash jarayonining tamoyillari, asosiy belgi va tarkibiy qismlari. O'zbekistonda modernizatsiyalash jarayonlarining asosiy yo'nalishlari.

8-mavzu. Talab va taklif nazariyasi. Bozor muvozanati (2 soat)

Talab tushunchasi. Individual talab va bozor talabi. Talab qonuni. Talab egri chizig'i. Talab miqdoriga ta'sir qiluvchi omillar. Iste'molchi didi, bozordagi iste'molchilar soni, ularning pul daromadi, o'rinni bosuvchi tovarlar narxi, kelajakda narx va daromadlarning o'zgarishi ehtimoli. Oliy va past toifali tovarlar. Engel qonuni. Engel egri chizig'i. Taklif tushunchasi. Taklif qonuni. Taklif egri chizig'i. Taklif miqdoriga ta'sir ko'rsatuvchi omillar: resurslar narxi, ishlab chiqarish texnologiyasi, soliqlar va subsidiyalar, boshqa tovarlar narxi, narx o'zgarishining kutilishi, ishlab chiqaruvchilar soni. Iqtisodiy resurslarga talab va taklifning xususiyatlari. Talab va taklif miqdorlarining mos kelishi. Bozor muvozanati. Xususiy va umumiy muvozanatlik. Talab va taklif egluvchanligi va ularni belgilab beruvchi omillar. Iste'molchi xatti-harakati nazariyasi.

9-mavzu. Raqobat va monopoliya (4 soat)

Raqobatning mohiyati va ob'ektiv asoslari. Raqobat mazmuniga turli tomondan yondashuv. Raqobatning vazifalari. Raqobatning turlari: tarmoq ichidagi va tarmoqlararo raqobat. Raqobat shakllari: sof raqobat, monopolistik raqobat, oligopoliya va sof monopoliya. Raqobatlash usullari: narx vositasidagi va narxsiz raqobat, g'irrom va halol raqobat.

24-mavzu. Aholi daromadlari va davlatning ijtimoiy siyosati (2-soat)

Reja:

1. Aholi daromadlari, ularning turlari va shakllanish manbalari. Daromadlarning tabaqalanish sabablari va omillari.
2. Turmush darajasi va qashshoqlikning ko'rsatkichlari. Oila budjeti.
3. Daromadlar tengsizligi va uning darajasini aniqlash.
4. Daromadlarni davlat tomonidan qayta taqsimlash g'oyasi, maqsadi va dastaklari. Ijtimoiy to'lovlar. Ijtimoiy siyosat.
5. O'zbekiston bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida aholini ijtimoiy himoyalashning asosiy yo'nalishlari.

25-mavzu. Jahon xo'jaligi va uning evolyutsiyasi (2-soat)

Reja:

1. Jahon xo'jaligining tashkil topishi, bosqichlari va asosiy belgilari.
2. Xalqaro mehnat taqsimoti.
3. Globallashuv jarayonining mohiyati va asosiy yo'nalishlari. Jahon xo'jaligi globallashuvi jarayonlarining ziddiyatli tomonlari.
4. Hozirgi davrdagi jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozining vujudga kelishiga globallashuv jarayonlarining ta'siri.

26-mavzu. Xalqaro iqtisodiy munosabatlarning mazmuni va shakllari (2-soat)

Reja:

1. Xalqaro iqtisodiy munosabatlarning mazmuni va shakllari.
2. Kapitalning xalqaro harakati. Ishchi kuchining xalqaro migratsiyasi. Fan-texnika yutuqlarining xalqaro ayirboshlanishi.
3. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi. Xalqaro iqtisodiy integratsiya jarayonlari to'g'risidagi turlicha nazariyalar va ularning asosiy yo'nalishlari.
4. Xalqaro iqtisodiy integratsiyaning mazmuni va asosiy shakllari.

27-mavzu. Jahon bozori (2-soat)

Reja:

1. Ochiq iqtisodiyot va uning o'ziga xos belgilari. Jahon bozori.
2. Xalqaro savdo to'g'risidagi turli xil nazariyalar. Xalqaro savdoning mazmuni.
3. Eksport va import, ular o'rtasidagi nisbatning o'zgarishi.
4. Xalqaro savdoning xususiyatlari. Protektsionizm va erkin savdo siyosatlari.
5. To'lov balans va uning tarkibi. Tashqi savdo balans.

28-mavzu. Xalqaro valyuta va kredit munosabatlari (2-soat)

Reja:

1. Xalqaro valyuta va kredit munosabatlari. Xalqaro valyuta-kredit munosabatlari.
2. Milliy va xalqaro valyuta tizimi.
3. Valyuta kursi va unga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.

V. MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR

Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

- esse — dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publististik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;
- dokladlar tayyorlash;
- kurs ishi yozish;
- konspekt yozish;
- glossariy tuzish;
- Individual va guruhli o'quv loyihasi;
- key-s-topshiriqlarini bajarish;
- mavzuli portfoliolar tuzish;

Iqtisodiy muammolarni hal etish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plash va ulardan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak (matalaka)

VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- Interfaol keys-stadlar; (mantiqiy fikrlash, tekzor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- amaliy mashg'ulotlar;
- taqdimotlarni qilish;
- Individual loyihalar;
- jamoa ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
- Ijodiy ishlar yaratish

IX. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy nazorat, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.

Joriy nazorat. Joriy nazorat semestr davomida seminar mashg'ulotlariga ajratilgan soatlar (juflik) dan kelib chiqib umumiy 30 ball bilan baholanadi.

Jami seminar mashg'ulotlari bo'yicha o'zlashtirish natijalari 100 ballik tizimda 30 ball bilan baholanadi.

Oraliq nazoratlar. Oraliq nazoratlar semestr davomida ma'ruza mashg'ulotlari o'quv soatidan kelib chiqqan holda 1 marta o'tkaziladi. Oraliq nazorat 100 ballik tizimda 20 ball bilan baholanadi. Oraliq nazorat ishi tarkibida mustaqil ta'lim topshirig'i kiradi.

Oraliq va joriy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalarga yakuniy nazorat topshirishga ruxsat beriladi.

Yakuniy nazorat

Yakuniy nazorat yozma yoki test shaklida o'tkaziladi. Talabning yakuniy nazoratdagi o'zlashtirishi 100 ballik tizimda 50 ball bilan baholanadi va yakuniy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalar fanni o'zlashtirgan hisoblanadi

X. Asosiy adabiyotlar

1. Sh.Shodmonov, U.G'ufurov, Iqtisodiyot nazariyasi: Darslik- T.: Fan va texnologiya 2005.
2. A.Ulmasov, A. Vaxodov, Iqtisodiyot nazariyasi: Darslik- T.: Iqtisod-moliya 2014.
3. O.S.H. Ismailov, X.T.Jumanov, G.T.Ibragimova, N.X.Isaeva, Iqtisodiyot nazariyasi fanidan ma'ruzalar matni: Uslubiy qo'llanma-T.: TDPU 2015.
4. Kempbell R. Makkonelli Stenli L.Bryu. Ekonomika: Uchebnik I-II tom Tallin. 1993.
5. N.Gregori Menkyu, Printsipi ekonomiks: Uchebnik Sankt-Peterburg 1999.
6. A.V.Sidorovich (avtorskiy kollektiv) Kurs ekonomicheskoy teorii: Uchebnik Moskva «Delo i servis» 2001.
7. A.Ulmasov, A.Mamanazarov, Ekonomika: Uchebnoe posobie T.: 2015.

XI. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Mamlakatimizda 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza, 2017 yil 14 yanvar / Sh.M. Mirziyoyev Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 104 b.
2. Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Qonun ustuvorligi va Inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7 dekabr /Sh.M.Mirziyoyev. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017. – 48 b.
3. Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan

Fan/Modul kodi 351IN06	O'quv yili 2022-2023	Semestr 2	Kreditlar 10
Fan/Modul kodi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 8
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
I. Iqtisodiyot nazariyasi	120	180	300

	Hammasi	Jami auditoriya	Ma'ruza	Amaliy	Seminar	Mustaqil ish
I-semestr	300	120	60	30	30	180
Jami	300	120	30	30	30	180

1. **Fanning mazmuni.**
Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga iqtisodiy bilimlarning nazariy asoslarini, iqtisodiyotning asosiy tushunchalari va kategoriyalarini, iqtisodiy qonunlar va tamoyillarini o'rgatish hamda ularni amalda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilish.
Fanning vazifalari – talabalarni nazariy bilimlar, iqtisodiy mushohada qilish usullari bilan qurollantirish; iqtisodiy hodisa va jarayonlar mazmunini mantiqiy mushohada qilish uchun zarur bo'lgan uslubiy yondashuvlarni egallashga ko'maklashish; ular ongiga muliy ishtiqlol g'oyasini va milliy mafkuraning asosiy qoidalarni singdirish; iqtisodiyotni modernizatsiyalash, ekrinlashirish va islohotlarni chuqurlashtirish asosida hozirgi zamon rivojlangan bozor iqtisodiyotini vujudga keltirishning dolzarb muammolarini ochib berish, iqtisodiyot va iqtisodiy munosabatlar to'g'risida amaliy ko'nikmalarni hosil qilish.

Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

I-mavzu. Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti va bilish usullari (2 soat)

Iqtisodiyot tushunchasi va uning qamrov jihatidan turlari. Iqtisodiy faoliyatning mazmuni. Takror ishlab chiqarish fazalari. ishlab chiqarish, taqsimot, ayirboshlash, iste'mol. Ehtiyojlarining mazmuni va ularning turkumlanishi. Ehtiyojlarining o'sib borishi qonuni. Iqtisodiy resurslarining mazmuni va turkumlanishi. Iqtisodiy resurslar va ehtiyojlarining qondirish darajasi o'rtasidagi bog'liqlik. Iqtisodiyot oldidagi muammolar. Iqtisodiyotga oid bilimlarning shakllanishi va rivojlanishi. Qadimgi Sharq va G'arb xalqlaridagi iqtisodiy g'oyalar. Iqtisodiyot nazariyasining fan sifatida shakllanishidagi asosiy oqimlar: merkantilizm, fiziokratlar, ingliz klassik iqtisodiy maktabi, marksizm va marjinalizm. Hozirgi zamon iqtisodiyot nazariyasidagi asosiy oqimlar. Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti to'g'risida turlicha yondashuvlar. Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti, ayirboshlash va iste'mol qilish Moddiy va ma'naviy ne'matlarni ishlab chiqarish, taqsimlash, ayirboshlash va iste'mol qilish jarayonidagi iqtisodiy munosabatlar. Iqtisodiyot nazariyasi fanining vazifalari. Hozirgi zamon iqtisodiy tafakkurining shakllanishida, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish muammolarini tahlil qilish va bilishda iqtisodiyot nazariyasi fanining roli. Iqtisodiy qonunlar va kategoriyalar. Iqtisodiy qonunlarning turkumlanishi. Iqtisodiy qonunlar va jarayonlarni ilmiy bilishning dialektik qoidalari. Iqtisodiy hodisa va jarayonlarni o'rganish usullari. Ilmiy abstraksiya, induksiya va deduktiya, tahlil va sintez, mantiqiylik va tarixiylikning birligi, ikki tomonlama yondashuv, empirik usul va farazlardan foydalanish. Mikro va makroiqtisodiy tahlil. Iqtisodiy tahlilda matematik, statistik va grafik usullardan foydalanish.

2-mavzu. Ishlab chiqarish jarayoni va uning natijalari (2 soat)

Ishlab chiqarish omillari va ularning turkumlanishiga turlicha yondashuvlar. Ishlab